

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ר נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

לפני כבוד השופטת יעל ייטב

המערער משה יפרח
ע"י ב"כ עו"ד דניאל טויטו

נגד

המשיב מנהל מס רכוש וקרן פיצויים
ע"י ב"כ עו"ד דנה סבאג, פרקליטות מחוז דרום (אזרחי)

פסק דין

מבוא

- 1
- 2 1. ערעור וערעור שכנגד על החלטת ועדת ערר לעניין מס רכוש וקרן פיצויים (נזק מלחמה ונזק
- 3 עקיף) מחוז דרום (להלן- "הוועדה"), מיום 3.1.19 (מס' 1324) (להלן- "ההחלטה"). בגדרה
- 4 של ההחלטה דחתה הוועדה את מרבית הערר שהוגש על החלטת מנהל מס רכוש וקרן
- 5 פיצויים (להלן- "המנהל"), אשר דחה את תביעתו של המערער בגין נזקים שנגרמו לו
- 6 לטענתו בעקבות מבצע "צוק איתן". יחד עם זאת פסקה הוועדה למערער פיצויי חלקי
- 7 בלבד, בסך של 5,456 ₪,
- 8 2. המערער, איש מחשבים במקצועו, הוא בעליו של פרדס אתרוגים מזן קלבריה, ששטחו כ-
- 9 35 דונם (להלן- "הפרדס"). הפרדס ממוקם במושב נועם, המצוי במרחק של כ- 21 ק"מ
- 10 מגבול רצועת עזה, היינו בטווח שבין 20-40 ק"מ מגבול רצועת עזה.
- 11 3. עד שנת 2013 היה הפרדס בבעלות אביו של המערער, ובשנת 2013 הועבר הפרדס לבעלותו
- 12 של המערער, בשל מצבו הבריאותי המתדרדר של האב.
- 13 4. שנת 2013 הייתה השנה היחידה שבה הופקו הכנסות מהפרדס. על פי דיווחים שהוגשו
- 14 לרשויות המס הסתכם מחזור ההכנסות מהעסק באותה שנה ל- 39,677 ₪. בשנת 2014,
- 15 השנה שבה התרחש מבצע 'צוק איתן' (בין 8.7.14 לבין 26.8.14), לא הופקו מהפרדס
- 16 הכנסות כלשהן, ולא דווח לרשויות המס על כל מחזור. בחקירתו הנגדית במסגרת הדיון
- 17 שהתקיים לפני הוועדה, הודה המערער כי בשנת 2014 לא נקטף בפרדס ולו אתרוג אחד,
- 18 לא במהלך מבצע 'צוק איתן', לא בתקופה שקדמה למבצע, ולא בתקופה שלאחריו, אף
- 19 שחג הסוכות נחוג באותה שנה למעלה מחודש לאחר תום המבצע, החל ביום 8.10.14.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

5. ביום 9.12.14 הגיש המערער למנהל תביעה בסכום של כ- 2,000,000 ₪, בגין נזקים שנגרמו לו לטענתו בעקבות מבצע 'צוק איתן'. התביעה הוגשה כתביעה ב"מסלול מחזוריים", וצוין בה כי היא מוגשת ב"מסלול מחזוריים מותאם", בהתאם להוראת הביצוע שהוצאה בעניין זה.

6. ביום 7.6.15 דחה המנהל את התביעה. המערער הגיש ערר לוועדה, וביום 3.1.19 דחתה כאמור הוועדה את עיקרו של הערר, וקבעה פיצוי חלקי, בהתאם ל"מסלול החקלאות".

7. שני הצדדים הגישו כאמור ערעורים על ההחלטה, שהם הערעורים שלפני. לטענת המערער, בקצירת האומר, היה על הוועדה לקבל את תביעתו, ולפסוק לו פיצוי במסלול מחזוריים מותאם, בשים לב להיותו 'עסק חדש', או עסק שמאפייני הפעילות שלו אינם מאפשרים לחשב את גובה הנזק העקיף, ועל כן רשאי הוא לספק למנהל נתונים שיאפשרו למנהל להעריך את נזקיו. המנהל טען מנגד כי בפסיקת הפיצוי על פי 'מסלול החקלאות' חרגה הוועדה מסמכותה, ודנה במסלול שכלל לא נבחן על ידי המנהל, למנהל אף לא ניתנה כל הזדמנות להעלות את טענותיו לעניין פיצוי על פי המסלול האמור.

החלטת המנהל

8. בהחלטת המנהל מיום 7.6.15 נדחתה התביעה, אשר הוגשה כאמור כתביעה ב"מסלול המחזוריים המותאם", מהטעם שהוגשה שלא בהתאם לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג – 1973 (להלן – "התקנות העיקריות"), ותקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (הוראת שעה), התשע"ד – 2014 (להלן – "תקנות הוראת השעה").

9. המנהל ביאר בהחלטתו, שאף שהתביעה סומנה כמוגשת ב"מסלול מחזוריים מותאם", הסתמכה התביעה כולה על דוח שמאי, והוגשה למעשה בהתאם ל"מסלול האדום", אף שהיישוב נועם נמצא בטווח שבין 20 – 40 ק"מ מגבול רצועת עזה, ולפיכך לא זכאי המערער להגיש תביעה ב"מסלול האדום". עוד פורט בהחלטת המנהל, שבעוד שסכום התביעה עמד על 2 מיליון ₪, הסתכמה ההכנסה מהפרדס בשנת 2013 לסכום של 39,676 ₪ בלבד, ובשנת 2014 לא נרשמה כל הכנסה. המנהל הוסיף ופירט בהחלטתו כי תביעה במסלול מחזוריים מותאם צריכה להיות מוגשת לפי הקריטריונים שנקבעו בתקנות, והמפורטים בהוראת הביצוע.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

החלטת הוועדה

10. בפתיח להחלטתה קבעה הוועדה כי לאחר שמיעת העדים, בחינת הראיות ושקילת טענות הצדדים הגיעה למסקנה שלפיה "קביעת המשיב, לפיה התביעה הוגשה בניגוד לתקנות, בדין יסודה. אנו קובעים כי תביעת העורר הוגשה בהתאם לקריטריונים של המסלול האדום; מסלול – שהעורר אינו זכאי לו. עם זאת ולאחר התלבטות, אנו מחליטים כי לפסוק לעורר פיצויים במסלול חקלאות, בהתאם לנוסחה שבתקנות הוראת השעה...". (השיבוש במקור).

11. בהחלטה פורט כי "העורר בעדותו בפנינו לא הרשים אותנו כמי שמדייק בעדותו. התרשמנו כי העורר עשה כל שעל ידו למצוא נימוקים והסברים, מן הגורן ומן היקב, כדי לתרץ את העובדה שלפרדס שבבעלותו לא היו הכנסות במשק שנים רבות הן לפני המבצע והן לאחריו, עד לימים אלה ממש". הוועדה ציינה כי גם אם בדוחק רב ניתן לקבל את הסבריו של המערער בדבר העדר הכנסות בשנת שמיתה ובתקופת מחלת אביו, עדיין גרסתו של המערער "מחוררת כגבינה שוויצרית" ואין בה הסבר מדוע לא הועסקו עובדים כנדרש לטיפול בפרדס טרם המבצע, מדוע לא נקטפו הפירות מיד לאחר המבצע, עת שהייתה שהות מספקת לשווקם לפני החגים, ומדוע בהעדר מתנדבים לא זימן המערער את אחיו לעבודות הקטיפה כפי שעשה שנה קודם לכן.

12. הוועדה הוסיפה "בשום אופן, איננו מקבלים את גרסת העורר בדבר שווי הנזק שנגרם לו, לכאורה, ואנו דוחים מכל וכל את חוות דעת השמאי מטעמו, המבוססת על השערות חסרות כל אחיזה בנתוני העסק של העורר. לטעמנו, חוות הדעת קובעת סכום פיצוי מופרז וחסר כל בסיס במציאות. חוות הדעת מתעלמת לחלוטין מנתוני העסק, לרבות מסכומי ההוצאות הנמוכים בכל קנה מידה ביחס להכנסות הנקובות בחוות הדעת, מהעובדה שהעורר לא טיפל כנדרש בפרדס, טרם המבצע ולאחריו, ומהעובדה שהעורר לא עשה דבר להקטנת הנזק".

13. הוועדה הוסיפה כי הרושם המתקבל הוא שהעורר לא התייחס ברצינות לפרדס, לא העסיק עובדים באופן סדיר, והסתמך על תלמידים מתנדבים למספר ימי עבודה בחופשת הקיץ ועל מספר ימי עבודה בודדים במהלך כל השנה, ללא קשר למבצע 'צוק איתן'. להתרשמותה של הוועדה "כך לא מתנהל עסק התואם את פוטנציאל רווחים של 2 מיליון ₪ בתקופה של חודשיים!!!!". הוועדה הזכירה את עדותו של העד י. צ. שהעיד מטעם המערער (להלן – "י. צ."), ומצאה שדי בעדותו כדי ללמוד שהעורר לא טיפל בפרדס כנדרש, לא העסיק עובדים בכמות ולאורך זמן כנדרש, וכי הפריז לאין ערוך בסכום התביעה. הוועדה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ר נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 הפנתה לכך שמקום פרדסו של י. צ. נמצא בטווח 7 ק"מ מגבול רצועת עזה, והוא זכאי
2 להגיש תביעה ב'מסלול האדום', ובכל זאת תבע וקיבל פיצוי בסכום נמוך לאין שיעור
3 מתביעתו של המערער.
- 4 14. אשר לחישוב הנזק שערך המערער, ציינה הוועדה כי מעיון בחוות הדעת עולה שמחזורי
5 המערער כלל לא נבחנו. חוות הדעת מפרטת כמות ומחירי אתרוגים מתוך הנחה מוקדמת
6 שהללו היו מבשילים ונמכרים בכמות ובמחיר שצוין בה אלמלא המבצע, ואולם, לא
7 הובאה כל ראיה לביסוס הנחה זו. כן הוסיפה הוועדה "ההפך הוא הנכון, מכלל הראיות
8 שהובאו בפנינו, אנו קובעים שהעדר הטיפול בפרדס במשך שנים, המחלות שדבקו
9 בגידול, והעדר כל מעש מצד העורר, הן במהלך המבצע (בימי השקט ולסירוגין – כפי
10 שפעלו מגדלים רבים אחרים באזור המוכרז), הן עם סיומו של המבצע, והן בעונת החגים
11 – עת לא היתה כל מניעה לטפל בפרדס בידיים מיומנות ולקטוף את האתרוגים, לקראת
12 חג הסוכות (במהלך של לפחות חודש מסיום מבצע צוק איתן), הם הגורמים העיקריים,
13 אם לא הבלעדיים, להעדר כל הכנסה מעסקו של העורר".
- 14 15. הוועדה מצאה לאמץ את עמדת המשיב ולאחר סקירת התקנות הרלוונטיות ועדותו של
15 העד מטעם המנהל, מצאה שיש לקבל את עמדת המנהל שלפיה התביעה כלל לא הוגשה
16 ב'מסלול המחזוריים'. הוועדה פירטה כי 'מסלול המחזוריים' מבוסס על נוסחה המסייעת
17 בחישוב סכום הפיצוי, שבמסגרתה נערכת השוואה בין המחזור המדווח למע"מ בתקופת
18 הבסיס, לבין המחזור המדווח למע"מ בחודשי מבצע 'צוק איתן'. כאשר מתקבל הפרש
19 חיובי, מוכפל אותו הפרש ב'משלים ההוצאה הנחסכת', היינו בהוצאות אשר נחסכו
20 במהלך המבצע. הוועדה הפנתה לכך שהנוסחה הטכנית נועדה ליצור מסגרת טיפול יעיל
21 ומהיר בהתחשב בהיקף הגדול של התביעות. כמו כן הפנתה הוועדה לכך שלניזוקים במעגל
22 הראשון, בטווח של בין 0 ל – 7 ק"מ מגבול רצועת עזה, מוקנה מעמד מיוחד בחוק מס
23 רכוש ובתקנות, על פי 'המסלול האדום', בעוד שלניזוקים במעגלים מרוחקים יותר נקבעו
24 כללים פשוטים ויעילים לחישוב הפיצוי הכוללים מגבלות באשר לזכאות לפיצוי, ובאשר
25 להיקפו.
- 26 16. הוועדה פירטה כי בחוק נקבעת זכאות לקבלת פיצויים בגין שני סוגי נזקים: נזק מלחמה,
27 שהוא נזק פיזי ישיר שנגרם לנכס, ונזק עקיף, שהוא נזק כלכלי שנגרם כתוצאה מהשפעת
28 המלחמה על העסקים. מנגנון הפיצוי ב'מסלול האדום' מאפשר הוכחה פרטנית של נזק
29 כלכלי עקיף. התביעות המוגשות במסלול זה נתמכות בחוות דעת מומחים ובראיות
30 ומסמכים כגון דוחות כספיים, כרטיסות, חשבוניות מס וכיוצא בזה. צוין כי מטבע הדברים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ר נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

מדובר במנגנון פיצוי מסורבל הכרוך בהתדיינות מורכבת, ולא בכדי בחר המחוקק לייחד
מנגנון זה לקבוצה מצומצמת של ניזוקים. לעומת זאת, חישוב הפיצוי לניזוקים במעגלים
המרוחקים מרצועת עזה, לא נעשה באופן פרטני, כמו ב'מסלול האדום', אלא על פי נוסחה
אחידה אשר אינה תואמת במידותיה לכל ניזוק, וזאת לטובת השגת המטרה של טיפול
פשוט, מהיר ונקודתי. לעניין זה הפנתה הוועדה לבג"צ 8803/06 גני חוגה בע"מ נ' שר
האוצר ואח'.

17. הוועדה התייחסה לסעיף 5.4.1 בהוראת הביצוע הקובעת "לצורך חישוב הפיצוי, רשות
המיסים נעזרת בנתונים הקיימים במרשמים. לפיכך, ניזוקים מסוימים, אשר לגביהם
לא קיימים במרשמי הרשות נתונים הנדרשים לחישוב סכום הפיצוי, יידרשו להשלים
את הנתונים החסרים בעת הגשת התביעה. כמו כן, ישנם סוגי עסקים שמאפייני
הפעילות שלהם אינם מאפשרים לחשב את גובה הנזק העקיף, והם יידרשו לספק נתונים
שיאפשרו למנהל להעריך את הנזק האמור, בחישוב המותאם לנסיבות העניין". הוועדה
ציינה כי הוראת הביצוע אינה אלא הנחיה מנהלית שנועדה להנחות כי במקרים מסוימים
ידרשו נתונים נוספים שאינם מצויים במרשמי רשות המיסים. ההנחיות לחישוב הפיצוי
במסגרת 'מסלול מחזוריים מותאם' מבוססות על 'מסלול המחזוריים' ומאפשרות לבצע
התאמה של מסלול זה לאותם עוסקים שאופן דיווחם לרשויות מע"מ מצריך התאמה.
באשר ל'עסק חדש', פירטה הוועדה, כי יש לבחון האם מדובר בעסק שהמערער הקים
מאפס, ומטבע הדברים בחודשים הראשונים לאחר פתיחתו המחזוריים בו נמוכים, או
שמדובר ב'עסק ח' שרק בעליו התחלפו, ואז לא מדובר ב'עסק חדש'. במקום שאין כל
שינוי בעסק ורק הבעלים הוחלפו אין הצדקה לעריכת חישוב מותאם.

18. הוועדה הדגישה כי 'מסלול המחזוריים' מבוסס על מחזוריים "כפי שדווחו" למע"מ. בפועל,
מצאה כי ניתן ללמוד מדיווחי המערער שהמערער דיווח על הכנסות בסכום אפס בכל
החודשים הרלוונטיים בתקופת הבסיס ולמעשה, כמעט לגבי כל שנת 2013. גם בשנת 2014
דווח על הכנסות בסכום אפס. עוד פירטה הוועדה כי מכיוון שמדובר ב'עסק ח', יש לבחון
את נתוני המחזוריים של אביו של העורר. גם בחינה זו העלתה כי לא ניתן למצוא נתון, ולו
קרוב במעט, לפיצוי שתבע המערער, שכן גם בדיווחיו של האב דווח בכל השנים על הכנסות
בסכום אפס.

19. הוועדה חזרה והדגישה בהחלטה כי מטרת ה'מסלולים הירוקים' היא מצד אחד, לפצות
עסקים בתוך זמן קצר, ומצד שני, להגדיל את מעגל העסקים הזכאים לפיצוי. האינטרסים
שבתשתית ההסדר הם יעילות, ומצד שני, שמירת המסגרת התקציבית. שני שיקולים אלו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 אינם נשמרים בתביעת העורר, הפותח פתח להתדיינות מורכבת ומסורבלת המצריכה
2 מומחים בתחום החקלאות ושמאים, מכל אלה ביקש המחוקק להימנע כאשר קבע נוסחה
3 אחידה לכלל הניזוקים במסלול זה. (ראה למשל ע"א 8569/06).
- 4 20. בפרק הדיון וההכרעה ציינה הוועדה כי לא מדובר בתביעה שחושבה על בסיס
5 הקריטריונים הקבועים בתקנות לחישוב פיצוי ב'מסלול המחזורים', ועצם הכרתה
6 כתביעה ב'מסלול המחזורים' אינה הופכת אותה לתביעה שכזו, אלא יש לבדוק את הבסיס
7 ואת השיטה לחישובה. נקבע כי חוות הדעת שהגיש המערער ואופן חישוב הסכום שקבע
8 תואמים את דרכי החישוב בתביעות ב'מסלול אדום'. בעוד ש'מסלול המחזורים' מבוסס
9 על הצבת נתוני העוסק כפי שדווחו למע"מ בנוסחת חישוב שנקבעה בתקנות, הגיש העורר
10 חישוב המבוסס על הערכות ואומדנים, הן באשר לכמות הפרי, שלשיטתו ניתן היה לקטוף
11 בפרדס, הן באשר למחיר הפרי, שלשיטתו ניתן היה לגבות בעבור הפרי.
- 12 21. הוועדה דחתה מכל וכל את שיטת החישוב האמורה ופירטה כי זו היא דרך החישוב
13 הננקטת בתביעה ב'מסלול אדום', מסלול המוקנה לעסקים המצויים בטווח של בין 0-7
14 ק"מ מגבול רצועת עזה. כן דחתה הוועדה את טענות המערער בדבר ביצוע חישוב מותאם,
15 שכן בכל חישוב מותאם, חייבים להתקיים שני תנאים: האחד, ההתאמה אינה מבטלת
16 את נוסחת החישוב הקבועה בתקנות הוראת השעה; השני, ההתאמה תיעשה על יסוד נתוני
17 העוסק כפי שדווחו למע"מ, גם אם דווחו לתקופות אחרות מאלה הנקובות בתקנות הוראת
18 השעה. לאחר שהתנאים האמורים לא התקיימו בתביעת המערער, נקבע בהחלטה כי
19 החישוב שערך המערער מנוגד לתקנות הוראת השעה.
- 20 22. מעבר לדרוש ציינה הוועדה כי גם אם היה המערער זכאי להגיש תביעה ב'מסלול האדום',
21 ספק האם החישוב שערך היה מזכה אותו בפיצוי, שכן גם ב'מסלול האדום' לא ניתן
22 להסתמך על ספקולציות, ונדרשות ראיות של ממש לפגיעה בהכנסה אמיתית שהייתה
23 צפויה למערער.
- 24 23. אשר לקשר הסיבתי, מצאה הוועדה כי לעורר "נגרם נזק שיש לו קשר סיבתי למבצע צו
25 איתן, אולם היקפו רחוק מאד מהיקף הנזק הנטען בחוות הדעת מטעמו. העובדה
26 שהמתנדבים שהוזמנו על ידי העורר לסייע בקטיף, חזרו כלעומת שבאו, עם פרוץ
27 הלחימה ביום 7.7.17 תרמה במידת מה לנזק ולא ניתן להתעלם מתרומה זו". (השגיאה
28 בתאריך במקור). משנקבע כי נגרם נזק עקיף, קמה לעורר זכאות לפיצוי, ואולם היא
29 מוגבלת למסלולי הפיצוי הקבועים בתקנות, היינו, לאחד מ'המסלולים הירוקים',
30 המבוססים על נוסחאות חישוב. הוועדה ציינה כי המנהל לא בחן האם נגרם לעורר נזק

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 כתוצאה מהמלחמה, ולא בחן אפשרות לפיצוי במסגרת המסלולים הירוקים, ומצאה
- 2 לבחון את נתוני העסק בהתאם למסלולים הירוקים.
- 3 24. לעניין 'מסלול השכר' קבעה הוועדה כי המסלול אינו רלוונטי, שכן, המערער לא העסיק
- 4 עובדים בתקופה הרלוונטית וסמך על מתנדבים. לעניין 'מסלול ההוצאות', קבעה הוועדה
- 5 שהוא אינו רלוונטי, שכן, לפי דיווחי המערער ישנם דיווחי הפסד בחודשים רבים.
- 6 25. אשר למסלול המחזורים' לרבות 'מסלול מחזורים מותאם', שהוא המסלול שבו בחר
- 7 המערער, בחנה הוועדה האם הצבת נתוני העורר בנוסחת 'מסלול המחזורים' תזכה אותו
- 8 בפיצוי. הואיל וההכנסה היחידה של המערער בשנת 2013 עמדה על 39,677 ₪ על בסיס
- 9 ההנחה המקלה ביותר, ניתן לקבוע נתון זה כמחזור תקופת בסיס (ההכנסה נרשמה
- 10 בדצמבר 2013). בהפחתת ההכנסה משנת 2014 העומדת על אפס, מתקבל הפרש חיובי
- 11 שאותו ניתן להציג בנוסחה ואולם בחישוב משלים ההוצאה הנחסכת מביא החישוב
- 12 לתוצאה שלילית, מהטעם שיש להתחשב בתשומות שדווחו בתיק המע"מ של האב בקשר
- 13 עם הפרדס בשנת 2013, ולצרף את התשומות שדווחו בתיק המערער באותה שנה. החישוב
- 14 על בסיס תשומות האב בלבד, כ- 86,000 ₪ ביחס להכנסות מהפרדס, מביא לתוצאה
- 15 שלפיה משלים ההוצאה הנחסכת הינו שלילי. הוספת התשומות הרשומות בספרי העורר
- 16 תביא לתוצאה שלילית אף גבוהה יותר, ועל כן החישוב בהתאם לנוסחה ש'במסלול
- 17 המחזורים' אינו מוביל למתן פיצוי כלשהו.
- 18 26. ב'מסלול החקלאות' ציינה הוועדה שיש לערוך ממוצע הכנסות של מספר שנים שקדמו
- 19 למבצע. במקרה זה, קיימת הכנסה לראשונה רק בשנת 2013 והיא נרשמה בספרי העורר
- 20 שרכש את העסק באותה שנה. בהתאם לחישוב האמור, מצאה הוועדה כי למערער מגיע
- 21 פיצוי בסכום של 5,456 ₪, בהתאם לכך פסקה הוועדה למערער את הפיצוי האמור.

המסגרת החוקית

- 24 27. הפיצוי בגין נזקי פעולות מלחמה מוסדר בפרק שמיני בחוק מס רכוש וקרן פיצויים,
- 25 התשכ"א- 1961 (להלן- "חוק מס רכוש") ובתקנות שהותקנו מכוחו.
- 26 28. סעיף 36 בחוק מס רכוש מורה כי ישולמו פיצויים בעד "נזק", אשר הוגדר בסעיף 35 בחוק
- 27 מס רכוש כ"נזק מלחמה, נזק עקיף ונזק בצורת". סעיף 35 האמור מוסיף ומגדיר "נזק
- 28 מלחמה" כ"נזק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של
- 29 האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה ע"י צבא הגנה
- 30 לישראל"; ו"נזק עקיף" כ"הפסד או מניעת רווח כתוצאה מנזק מלחמה בתחום ישוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 ספר, או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים המצויים בתחום ישוב ספר, עקב פעולות מלחמה
- 2 על ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב
- 3 פעולות מלחמה ע"י צבא הגנה ישראל".
- 4 29. כפי שבואר בהלכה הפסוקה, בעוד ש"נזק מלחמה", הוא נזק מצומצם בהיקפו, "שנגרם
- 5 לגופו של נכס", אשר הזכאות לפיצוי בגינו קמה בכל מקום במדינת ישראל, הגדרתו של
- 6 "נזק עקיף" רחבה יותר מבחינת היקפה, ומתייחסת לכל "...הפסד או מניעת רווח כתוצאה
- 7 מנזק מלחמה...או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים...". ואולם הזכאות לפיצוי בגינו
- 8 נתחמה לאזור גיאוגרפי מצומצם, בתחום יישוב שהשר הודיע עליו שהוא "ישוב ספר"
- 9 (ראו למשל פסק דינה של כב' השופטת ע' ארבל בבג"ץ 6407/06 דורון, טיקוצקי, עמיר,
- 10 מזרחי, עו"ד נ' שר האוצר (מיום 23.9.07), עמ' 9; בג"ץ 8803/06 גני חוגה נ' שר האוצר
- 11 ואח' (מיום 1.4.07)).
- 12 30. בהתאם לסעיף 35 בחוק מס רכוש, קבע שר האוצר באישור וועדת הכספים של הכנסת,
- 13 את רשימת הישובים המוכרים כיישובי ספר, והישוב נועם, הישוב שבו ממוקם הפרדס,
- 14 אינו נמנה עמם.
- 15 31. בתקנות העיקריות נקבעו הוראות שונות באשר להליכי הגשת התביעה לפיצוי, ההשגה
- 16 והערעור, שווי הנזקים ושיעור הפיצויים, במסלול המכונה 'המסלול האדום'. במסגרת
- 17 המסלול האדום התביעה אינה מוגבלת בתקרת פיצוי או בנוסחת חישוב, והניזוק רשאי
- 18 לתבוע את נזקיו בהתאם לבחירתו, ולהוכיח אותם כראות עיניו, על יסוד חוות דעת
- 19 שמאית, ספריו וכיוצ"ב.
- 20 32. תקנות הוראת השעה הותקנו באופן ספציפי לשם הטיפול בנזקים שנגרמו במסגרת מבצע
- 21 'צוק איתן', בתקופה שבין 8.7.14 לבין 31.8.14. במסגרת הוראת השעה הורחב הסדר
- 22 הפיצויים בגין נזק עקיף, והוחל לא רק על ישובים שהוכרו כיישובי ספר, אלא גם על
- 23 ישובים המצויים במרחק של עד 40 ק"מ מגבול רצועת עזה. יחד עם זאת הוגדר הנזק
- 24 העקיף באופן שונה מהגדרתו על פי התקנות העיקריות. בתקנות הוראת השעה נקבעו 4
- 25 מסלולי פיצוי (המכונים 'מסלולים ירוקים'), שבהם נקבעה תקרת פיצוי: 'מסלול השכר',
- 26 'מסלול מחזוריים', 'מסלול הוצאות' ו'מסלול חקלאות'.
- 27 33. המסלול שבו בחר המערער היה כאמור 'מסלול המחזוריים'. כפי שפירטה הוועדה
- 28 בהחלטה, הפיצוי ב'מסלול המחזוריים' מבקש להעריך את הירידה במחזור העסקאות
- 29 בתקופת המבצע, באמצעות מנגנון טכני ויעיל המבוסס על השוואה בין המחזור המדווח
- 30 למע"מ בתקופת הבסיס, לבין המחזור המדווח למע"מ בחודשי מבצע 'צוק איתן'. ככל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

שמתקבל הפרש חיובי, מוכפל אותו הפרש ב'משלים', היינו בהוצאות אשר נחסכו במהלך המבצע. לא למותר לציין כי כפי שנקבע בהלכה הפסוקה, מנגנון טכני זה אינו מבטל את הדרישה הבסיסית המחייבת קיומו של קשר סיבתי בין האירוע הנזיקי (מבצע 'צוק איתן' בענייננו) לבין הנזקים, עיקרון שאומץ בחוק מס רכוש ובתקנות שהותקנו מכוחו (ראו רע"א 6540/15 **כתר אחזקות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים** (מיום 18.4.16)).

דיון והכרעה

34. בהתאם לתקנה 12א(א) בתקנות העיקריות, ניתן לערער על החלטת הוועדה לבית המשפט המחוזי, בבעיה משפטית בלבד. הדיון אפוא יתמקד בערעור על סוגיות משפטיות בלבד.

35. תמצית טענתו של המערער הייתה כי הואיל ומדובר **בעסק חדש**, או בסוג עסק **שמאפייני פעילותו אינם מאפשרים לחשב לגביו את הנזק העקיף**, היה על המנהל לאפשר לו להשלים את הנתונים החסרים לשם קבלת הפיצוי ב'מסלול המחזורים המותאם', באמצעות הגשת חוות דעת של שמאי, כפי שעשה, וזאת בהתאם להוראת הביצוע שקבע המנהל, או לחילופין, על יסוד התאמה של נתוני העסק בשנת 2013, השנה שקדמה למבצע.

36. תמצית טענתו של המשיב הייתה כאמור כי בפסיקת הפיצוי על פי 'מסלול החקלאות' חרגה הוועדה מסמכותה, ודנה במסלול שכלל לא נבחן על ידי המנהל, למנהל אף לא ניתנה כל הזדמנות להעלות את טענותיו לעניין פיצוי על פי המסלול האמור.

37. **אקדים ואציין כי לאחר עיון בהחלטה, במסמכים שהוצגו ובטענות הצדדים מצאתי שיש לדחות את ערעורו של המערער, ולקבל את ערעור המנהל.**

מסלול מחזורים מתואם

38. המערער הגיש כאמור תביעה ב'מסלול המחזורים', תוך עריכת התאמות למאפייני עסקו, על פי הוראת הביצוע 8/14 (להלן - "**הוראת הביצוע**"), שמטרתה לקבוע הוראות יישום של תקנות הוראת השעה.

39. יישום נוסחת החישוב שנקבעה בהוראות תקנות הוראת השעה לפיצוי ב'מסלול המחזורים' מעלה כי המערער אינו זכאי לפיצוי כלשהו במחזור זה, כפי שציינה גם הוועדה בהחלטה. המחזור בתקופת הבסיס (בחודשים יולי עד אוגוסט 2013) עמד על אפס, כך גם המחזור המדווח בתקופת הפיצוי (יולי עד אוגוסט 2014). המחזורים המדווחים של העסק מעידים על כך שאין ירידת מחזורים בין המחזור בתקופת הבסיס לבין המחזור בתקופת הפיצוי.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

40. אמנם המנהל קבע בהוראת הביצוע התאמות שונות, לשם יישום המסלולים, בנסיבות של העדר מידע בנתוניו. יחד עם זאת, וכפי שקבעה הוועדה בהחלטה, הוראת הביצוע אינה הופכת את מסלול המחזורים ל'מסלול אדום', השמור לתושבי ישובים המצויים בטווח של 0 עד 7 ק"מ מגבול רצועת עזה, ואינה מקנה לניזוק את האפשרות להוכיח את נזקיו הנטענים כראות עיניו, ולהגיש חוות דעת שמאית להוכחת נזקים שנגרמו לו. הוראת הביצוע, וביצוע ההתאמות ב'מסלול המחזורים' על פיה, אינה יוצרת מסלולי פיצוי נוספים על אלו הקבועים בתקנות הוראת השעה, ואינה משווה את מעמד הניזוקים המצויים בטווח של 20 עד 40 ק"מ מגבול רצועת עזה, למעמדם של הניזוקים המצויים בטווח שבין 0 עד 7 ק"מ מגבול הרצועה.
41. ההתאמה לא נועדה אף ליצור פיצוי "יש מאין", בהעדר כל נזק, או לאפשר עקיפה של המנגנונים אשר נקבעו בהוראת השעה לשם חישוב הנזקים.
42. התאמה המבוצעת על ידי המנהל, אינה מבטלת את ההוראות שנקבעו בתקנות הוראת השעה, אלא עורכת התאמה ברכיביהן, כגון ברכיב 'תקופת הבסיס' או 'משלים ההוצאה הנחסכת', כפי שקבעה הוועדה. חישובו של המערער מבטל לחלוטין את נוסחת החישוב ועל כן הוא אינו תואם את הפיצוי שנקבע בתקנות הוראת השעה.
43. צדקה אפוא הוועדה בקביעתה שהמערער הגיש למעשה תביעה התואמת את ה'מסלול האדום', תחת הכותרת של 'מסלול מחזורים מתואם', וביקש להוכיח נזקים במסלול שאינו מיועד לנזקים באזור שבו מצוי הפרדס. צדקה הוועדה גם בקביעתה כי לא בתביעתו לא ערך המערער 'התאמה' של 'מסלול המחזורים', שכן בכל חישוב 'מותאם', חייבים להתקיים שני תנאים: האחד, ההתאמה אינה מבטלת את נוסחת החישוב הקבועה בתקנות הוראת השעה, אינה מבטלת אותה, אלא מבוססת עליה; השני, ההתאמה תיעשה על יסוד נתוני העוסק כפי שדווחו למע"מ, וההתאמה תהיה לגבי נתונים כגון 'תקופות הבסיס', 'המשלים', וכיוצ"ב.
44. כפי שאפרט להלן, ההתאמות שהציע המערער אינן עונות על מבחנים אלה. המערער ביקש להתגבר על העדר זכאותו לפיצוי ב'מסלול המחזורים', בעזרת הוראות ההתאמה שקבע המנהל לנסיבות שונות לחלוטין, שאינן מתקיימות בענייניו של המערער, ואינן ישימות לעסקו. הפיצוי שאותו תבע המערער אינו ב'מסלול המחזורים המתואם', אלא ב'מסלול האדום', המיוחד לעסקים המצויים בטווח של עד 7 ק"מ מגבול רצועת עזה, ועל כן אינו מסלול שהמערער רשאי להגיש תביעה על פיו.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

חוות דעתו של השמאי

45. המערער ביקש כאמור להוכיח את נזקיו באמצעות חוות דעת של שמאי. כפי שקבעה הוועדה בצדק, הגשת חוות דעת שמאי אינה רלוונטית ל'מסלול המחזורים' או לשאר ה'מחזורים הירוקים', שכן החישוב בהם נעשה כאמור על יסוד הנתונים שדווחו לרשויות המס.

46. לא זו אף זו. מעיון בחוות הדעת השמאית עולה כי השמאי מטעם המערער כלל לא בחן את המחזורים של העסק, ועל כן אין כל קשר בין חוות הדעת לבין מסלול מחזורים.

47. כפי שציינה הוועדה, גם אילו היה המערער זכאי לחישוב הפיצוי בהתאם ל'מסלול האדום', לא היה בחישוב שערך על יסוד חוות הדעת כדי לזכותו בפיצוי. הוועדה הדגישה בהחלטה כי גם ב'מסלול האדום' לא ניתן להסתמך על ספקולציות, ונדרשות ראיות של ממש לפגיעה בהכנסה אמיתית שהייתה צפויה למערער. הוועדה בחנה את חוות הדעת השמאית שהוגשה מטעמו של המערער, ומנתה את הפגמים שנפלו בה. הוועדה קבעה כי חוות הדעת מבוססת על השערות חסרות כל אחיזה בנתוני העסק, נקבה בסכום פיצוי מופרז וחסר כל בסיס במציאות, התעלמה לחלוטין מנתוני העסק, לרבות מסכומי ההוצאות "הנמוכים בכל קנה מידה ביחס להכנסות הנקובות בחוות הדעת, מהעובדה שהעורר לא טיפל כנדרש בפרדס, טרם המבצע ולאחריו, ומהעובדה שהעורר לא עשה דבר להקטנת הנזק".

48. הוועדה הפנתה לנתוניו של אחד העדים מטעם המערער, מר י' צ', בעל פרדס אתרוגים בתחום שבין 0-7 ק"מ מהרצועה, הזכאי להגיש תביעה ב'מסלול האדום', שממנה ניתן היה ללמוד על היקף כוח האדם הנחוץ לשם טיפול בפרדס שיניב רווח כנטען בחוות הדעת, כ- 100 עובדים לעונה. כן הדגישה הוועדה כי המערער לא העסיק כוח אדם בהיקף שכזה, אלא הסתמך על עבודה מזדמנת, לרבות עבודת מתנדבים בהיקף מצומצם, היקף שאינו תואם את היקף ההכנסות שאותן הניח.

49. קביעותיה של הוועדה באשר לחוות הדעת הן קביעות עובדתיות, שאין מקום לערער עליהן. המערער אפוא לא הוכיח את טענותיו בדבר הנזקים שנגרמו לו כביכול גם בהתאם לחוות הדעת שהגיש בתמיכה לתביעתו.

הזנחת הפרדס

50. בטרם אפנה לדיון בבעיות המשפטיות, אזכיר את קביעותיה העובדתיות של הוועדה, שלפיהן הזנחת הפרדס עוד לפני מבצע "צוק איתן", והטיפול בו היה מינימלי, בוודאי שאינו תואם את התחזיות להיקף רווחים בסכום של 2 מיליון ₪ בתקופה של חודשיים, ואת

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1 הנזקים שתבע המערער. עוד קבעה הוועדה כי מעבר לכך שניתן היה לקטוף את הפרי
2 ולשווקו באופן חלקי במהלך תקופת 'צוק איתן', לא ניתן כל הסבר לכך שהאתרוגים לא
3 נקטפו בסיומו של המבצע, אף שנותר פרק זמן בלתי מבוטל של למעלה מחודש ימים, לשם
4 קטיפת הפרי ולשם שיווק לקראת חג הסוכות, כפי שנעשה בשנה שקדמה לשנת המבצע.
5. הוועדה התייחסה לטענותיו של המערער בדבר העדר הכנסות מהפרדס בשנים קודמות,
6 וציינה כי המערער ביקש "לתרץ את העובדה שלפרדס שבבעלותו לא היו הכנסות במשך
7 שנים רבות הן לפני המבצע והן לאחריו, עד לימים אלה ממש". על פי ההחלטה, גם אם
8 בדוחק רב ניתן לקבל את הסבריו של המערער בדבר העדר הכנסות בשנות שמיטה
9 ובתקופת מחלת אביו, גרסתו של המערער לא סיפקה מענה להעדר הכנסות בתקופות
10 אחרות, ולהעדר הוצאות הנחוצות לשם הפקת הכנסות מהפרדס, במיוחד בסכומים שבהם
11 נקב המערער. הוועדה התייחסה לכך שלא ניתן הסבר משכנע בדבר הטעמים לאי העסקת
12 עובדים כנדרש לטיפול בפרדס טרם המבצע, מדוע לא נקטפו הפירות מיד לאחר המבצע,
13 עת שהייתה שהות מספקת לשווק את הפירות לפני החגים, ומדוע בהעדר מתנדבים לא
14 זימן המערער את אחיו לעבודות הקטיפה כפי שעשה שנה קודם לכן.
52. הוועדה הוסיפה כאמור כי הרושם המתקבל הוא שהעורר לא התייחס ברצינות לפרדס, לא
15 העסיק עובדים באופן סדיר, והסתמך על תלמידים מתנדבים למספר ימי עבודה בחופשת
16 הקיץ ועל מספר ימי עבודה בודדים במהלך כל השנה, ללא קשר למבצע 'צוק איתן'. הוועדה
17 ציינה כאמור כי ניתן ללמוד מהראיות שהגורמים העיקריים להעדר הכנסות מהפרדס היו
18 העדר טיפול בפרדס במשך שנים, מחלות שדבקו בגידולים, העדר כל מעש מצד המערער,
19 הן במהלך מבצע צוק איתן (בימי השקט), הן בסיומו של המבצע, למרות שבאותה תקופה
20 לא הייתה כל מניעה לטפל בפרדס ולקטוף את האתרוגים לקראת חג הסוכות .
21
22
23

האם מדובר בעסק חדש

24 53. המערער טען כי יש לסטות ממנגנון החישוב שנקבע בתקנות הוראת השעה, ולבצע
25 התאמות מסלול המחזורים, בראש ובראשונה מהטעם שמדובר ב'עסק חדש'. הוועדה דנה
26 בטענתו זו של המערער, וקבעה, על יסוד הראיות שהובאו לפניו, כי לא מדובר ב'עסק
27 חדש', אלא ב'עסק ח', תוך שהיא דוחה את טענות המערער, אחת לאחת. לאחר עיון
28 בראיות לא מצאתי כל פגם בהחלטת הוועדה.
54. הוועדה פירטה אמות מידה שונות להבחנה בין 'עסק חדש' לבין העברת 'עסק ח', וציינה
29 כי יש לבחון האם מדובר בעסק שהמערער הקים מ'אפס', ומטבע הדברים בחודשים
30

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הראשונים לאחר פתיחתו המחזורים בו נמוכים, או שמדובר בעסק חי' שרק בעליו
התחלפו, ואז לא מדובר בעסק חדש'. במקום שאין כל שינוי בעסק ורק הבעלים הוחלפו
אין הצדקה לעריכת חישוב מותאם.
55. הוועדה ציינה בצדק כי לא כל העברת 'רישום' או 'בעלות' בעסק משמעה סיווג של העסק
כ'עסק חדש', שכן לעיתים מועבר 'עסק חי', ובנסיבות שכאלו אין השפעה לשינוי הבעלות
על תפקוד העסק, וניתן לבחון את הזכאות לפיצוי בהתאם למסלולים שנקבעו בהוראת
השעה, ועל פי הנתונים המצויים בידי המנהל.
56. על יסוד שמיעת ראיות וטענות הצדדים מצאה כאמור הוועדה כי הנסיבות מלמדות על כך
שלא מדובר בעסק חדש, ומסקנתה זו מעוגנת בעובדות. כפי שציינתי תלתה הוועדה את
העדר הכנסות בשנים קודמות לא בכך שמדובר בעסק חדש, אלא בהזנחת הפרדס,
והתייחסות בלתי רצינית אליו.
57. במאמר מוסגר אציין כי בהודעת הערעור טען המערער טענות חדשות, שלא נטענו לפני
המנהל או לפני הוועדה, שלפיהן ערך המערער שינויים והשקעות בעסק לאחר העברתו
לידיו. אינני רואה מקום להעלות טענות אלו לראשונה בערעור שלפני, בשעה שלמנהל
ולוועדה לא הייתה כל אפשרות לבדקן או להתייחס אליהן.
58. לא מצאתי כל פגם בקביעותיה של הוועדה, שכן הנסיבות אכן מלמדות על כי העסק הועבר
אמנם למערער מאביו, ואולם מדובר בהעברת 'עסק חי'. לא מדובר בנסיבות שבהן העדר
נתוני בסיס מקורו בשל כך שהעסק הינו עסק בהקמה, שטרם הפיק הכנסות, או בעסק
שנעשו בו שינויים מרחיקי לכת ועל כן טרם קיימים נתוני בסיס לגביו.
59. אשר על כן מצאתי שיש לקבל את קביעותיה של הוועדה על כך שלא מדובר בעסק חדש',
המצדיק עריכת התאמות על פי הוראת הביצוע.

עסק בעל מאפיינים ייחודיים

60. המערער טען בערעורו כי מדובר בעסק מסוג העסקים 'שמאפייני הפעילות שלהם אינם
מאפשרים לחשב את גובה הנזק העקיף', אשר לגביהם נקבע בהוראת הביצוע כי הם
יידרשו לספק נתונים שיאפשרו למנהל להעריך את הנזק האמור, בחישוב המותאם
לנסיבות העניין.
61. מצאתי שיש לדחות גם טענה זו של המערער.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

62. הוועדה הפנתה כאמור לעדותו של י"צ, בעל פרדס אתרוגים המצוי בטווח של עד 7 ק"מ מגבול רצועת עזה, ומצאה שחרף קרבתו הרבה לרצועת עזה, עלה בידו לבצע קטיף של האתרוגים במהלך מבצע 'צוק איתן' ובעיקר לאחריו, בתקופה בת למעלה מחודש עד חג הסוכות. אף שהעד היה זכאי לפיצוי ב'מסלול האדום', ניתן ללמוד מחקירתו הנגדית כי לכאורה הוא לא קיבל כל פיצוי בגין פרדס האתרוגים שלו. תשובותיו של העד בחקירתו הנגדית מלמדות כי הוא תבע מהמנהל פיצוי בסך 100,000 ₪ בלבד, בגין נזקים לאתרוגים וללימונים כאחד, והתפשר לבסוף על פיצוי בסך של כ- 60,000 ₪, בגין פגיעה בלימונים בלבד. קביעות אלו מלמדות על האפשרות להפיק הכנסה מפרדס אתרוגים בשנת 2014, חרף המבצע, ועל כך שלא מדובר בעסק ייחודי שההכנסות ממנו מופקות רק בתקופת "צוק איתן", או שתקופת 'צוק איתן' מונעת הכנסות ממנו.

63. זאת ועוד. הראיות שהובאו לפני הוועדה מלמדות לכאורה על ביצוע קטיף האתרוגים סמוך לחג הסוכות, ולא בהכרח בחודשי הקיץ (ראו למשל חקירה נגדית של אחיו של המערער, פרוטוקול הוועדה, עמ' 10; חקירת מר י"צ עמ' 23, שלפיה עבור לקוחות בארץ מתחיל הקטיף כשבועיים שלושה לפני ראש השנה, ורק עבור הזמנות מיוחדות מתחיל הקטיף כחודשיים לפני כן; עדות המערער בעמ' 100; עמ' 123). המערער לא הסביר כאמור מדוע לא בוצע הקטיף לאחר תום המבצע, אף לא הציג הזמנות או התקשרויות לשיווק הפרי. בהודעת הערעור טען המערער (סעיף 45), כי לא היה מקום לקטוף את הפרי, אשר ניזוק בתקופת המבצע מהטעם שלא טופל, ואולם כפי שציינה הוועדה, טענה זו אינה מתיישבת עם העובדה ששנה קודם לכן התגייסו המערער ואחיו לקטיף למרות מצבו הרעוע של הפרדס, אף לא מתיישבת עם הטיפול המזדמן והארעי בפרדס עוד לפני מבצע 'צוק איתן', כפי שעולה מתצהירו של המערער עצמו. בוודאי שאין בה כדי להצדיק את העובדה שבשנת 2014 לא נקטף ולו אתרוג אחד (עדותו של המערער, עמ' 126).

64. לא מדובר אפוא בסוג עסק שמאפייניו מצריכים השלמת נתונים מעצם טיבו. בוודאי שלא השלמה במתכונת שבה נקט המערער.

65. הוועדה הדגישה כאמור העדר כל מאמץ מצד המערער לקטוף את האתרוגים במהלך המבצע, (כפי שעשה למשל העד מטעמו), ובעיקר לאחר סיום מבצע 'צוק איתן', אף שנותר פרק זמן של למעלה מחודש ימים לשם קטיפת הפרי ושיווקו. הסיבה להעדר ההכנסות הייתה נעוצה אפוא לא במאפייניו הייחודיים של העסק, אלא כאמור בזניחת הפרדס, בין היתר תוך כדי הפרת החובה המוטלת על המערער להקטין את נזקיו, ככל שהיו כאלה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ר נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

התבססות על נתוני שנה קודמת

66. המערער ביקש לחילופין ליישם לבצע התאמה על פי הוראת הביצוע, על בסיס נתונים כביכול של הכנסות העסק משנת 2013, השנה שקדמה למבצע. מעבר לכך שטענות אלו עומדות בסתירה לטענה בדבר 'עסק חדש', אין לקבל את אופן החישוב שהציע המערער. 67. תקנות הוראת השעה לעניין 'עסק חדש', קובעות שהחישוב ייעשה באמצעות חישוב ממוצע המחזורים החודשי של המחזורים המדווחים למע"מ, מיום פתיחת העסק ועד תחילת המבצע, כפול 2.

68. התאמה שנעשתה בהוראת הביצוע נועדה למצוא מענה לעסק שנפתח מספר ימים לפני תחילת המבצע, ועל כן לא ניתן ליישם לגביו את הוראות 'מסלול המחזורים' כלשונו. ההתאמות בנוסחת החישוב נועדה רק ל'עסק חדש', ואולם אין מקום לאמצה בכל מקרה שבו תוצאת מבחן המחזורים היא העדר זכאות לפיצוי. התאמה זו לא נועדה לעקוף את התוצאה של 'מבחן המחזורים', וליצור הפסד יש מאין, אלא לערוך התאמה כאמור לעסק חדש, שטרם הצטברו בידי המנהל נתונים מספיקים לגביו.

תחשיבים כלכליים

69. בסיכומיו ניסה המערער לבסס טיעונו בדבר הפסדים מהפרדס על תחשיבים כלכליים, כגון תחשיב משרד החקלאות עבור גידול אתרוגים, פיצוי ביטוח חקלאי וכו', אלא שתחשיבים כלכליים אלו אינם מעידים על כך שלמערער נגרם הפסד בפועל, ובכל מקרה אין הם תואמים את חישוב הפיצוי שנקבע בהוראת השעה ל'מסלול המחזורים'. הפיצוי לפי הוראות חוק מס רכוש נקבע על פי נתוני העסק בפועל, ולא על פי ממוצעים או נתונים כלכליים. על פי קביעתה העובדתית של הוועדה, לא היו לעסק הכנסות במהלך השנים, בגלל העדר טיפול בפרדס. התחשיבים שעליהם הצביע המערער אינם רלוונטיים אפוא לעסקו של המערער, ואין בהם להעיד על הפסד שהיה לו או על זכאות לפיצוי.

דחיית ערעורו של המערער

70. לסיכום נקודה זו, לא מצאתי שעלה בידי המערער להוכיח כי מדובר ב'עסק חדש', או בעסק בעל 'מאפיינים ייחודיים' המצדיק עריכת התאמות ל'מסלול המחזורים'. מעבר לדרוש אציין כי לא מצאתי שמדובר בהשלמת נתונים התואמת את 'מסלול המחזורים', אלא בניסיון לקבל פיצוי בנסיבות בהן מעלה החישוב על פי 'מסלול המחזורים' העדר כל זכאות לפיצוי.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

פיצוי במסלול החקלאות

71. הוועדה מצאה כאמור לנכון לפסוק למערער פיצוי במסלול החקלאות, בסכום של 5,456 ₪.

72. המנהל ערער כאמור על ההחלטה האמורה, בטענה כי המערער כלל לא תבע פיצוי במסלול זה, ולמנהל לא ניתנה כל אפשרות לבחון את הזכאות לפיצוי במסלול זה. בסיכומיו הדגיש המנהל כי מסלול החקלאות מיועד לחקלאים שלא התאפשר להם לקטוף את היבול בשל המבצע, בעוד שטענתו של המערער היא כי בשל המבצע לא התאפשר לו לטפל בפרדס. המנהל הוסיף כי במהלך הדיונים לפני וועדת הערר, הוכיח המנהל כי בתקופת מבצע 'צוק איתן' לא היה אמור להתבצע קטיף בפרדס, שכן מראיות המערער עולה כי הקטיף בשנת 2013 בוצע בחודש אוקטובר, ומדי שנה התבצע הקטיף לקראת חג הסוכות ולא בחודשי הקיץ. מסלול החקלאות מיועד לחקלאים שלא התאפשר להם לקטוף את היבול, בעוד שפיצוי בגין העדר אפשרות לטפל בגידולים יוחד אך ורק לעוסקים המצויים בטווח שבין 0 עד 7 ק"מ מרצועת עזה.

73. המערער מצדו טען כי סמכותה של הוועדה רחבה, כאמור בתקנה 12(ו) בתקנות עיקריות, ועל כן משמצאה שנגרם למערער נזק הקשור בקשר סיבתי למבצע 'צוק איתן', עליה לחתור להגיע לפיצוי אמת, ולא להיות דווקנית למסגרת מסלול תביעה זה או אחר. יחד עם זאת טען המערער כי היה על הוועדה לפסוק לו פיצוי בהתאם לימסלול המחזוריים המתואם, ולא בהתאם לימסלול החקלאות.

74. גם לעניין זה מצאתי שהדין הוא עם המנהל. סמכותה של הוועדה, בהתאם לתקנה 12(ו) בתקנות העיקריות היא "לבטל, להפחית, לאשר או להגדיל את סכום הפיצויים". סמכותה זו שונה מהסמכויות המוקנות לבית המשפט (או וועדת הערר, לפי העניין), הדן בערעורי מס, הקבועות בסעיף 156 בפקודת מס הכנסה [נוסח משולב], התשכ"א-1961, או בסעיף 89(ב) בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, המקנות גם את הסמכות "לפסוק בערעור באופן אחר" או "להחליט בדרך אחרת".

75. הוועדה בוחנת אפוא את החלטתו של המנהל, בתחום המסלול שנבחן על ידו, והיא רשאית לשנות את סכום הפיצוי, כמפורט בתקנה. הואיל והמנהל התייחס למסלול שבו הוגשה התביעה בלבד, מבלי שנתן דעתו למסלולים אפשריים אחרים, שלא התבקשו בתביעת הניזוק, ולא הוכחו בפניו, אין מקום לקביעת פיצוי על פי מסלול שכלל לא נבחן על ידי המנהל.

76. אשר על כן יש לקבל את ערעור המנהל בנושא זה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 69171-02-19 יפ"ח נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

סיכום

77. אשר על כן אני דוחה את ערעור המערער, ומקבלת את ערעור המנהל.
78. המערער ישלם למנהל את הוצאותיו, בסכום של 30,000 ₪, תוך 30 ימים, שאם לא כן יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כדין עד יום התשלום בפועל.

ניתן היום, כ"א כסלו תש"פ, 19 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

יעל ייטב, שופטת